

MINISTERIËLE OMZENDBRIEF VAN 27 OKTOBER 2022 – IMPACT VAN DE FUSIES VAN GEMEENTEN OP DE HULPVERLENINGSZONES – INSTRUCTIES EN STAPPENPLAN.

Deze omzendbrief is bestemd voor de bevoegde overheden van de hulpverleningszones.

Naar aanleiding van de nieuwe mogelijkheid tot fusie van gemeenten in het Vlaams en Waals gewest, stuur ik u een nieuwe omzendbrief die de omzendbrief van 9 maart 2018 - Impact van de fusies van gemeenten op de hulpverleningszones – instructies en stappenplan vervangt. Het is nodig om een nieuwe omzendbrief te sturen, gelet op het feit dat de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid ondertussen gewijzigd werd.

Er zijn 3 verschillende situaties die verschillende gevolgen hebben op de zones en hun werking en de territoriale indeling van de zones.

1. een fusie van 2 of meer gemeenten die binnen dezelfde zone liggen
2. een fusie van 2 of meer gemeenten die in een verschillende zone liggen
3. een fusie van zones (n.a.v. een fusie van 2 of meer gemeenten of los hiervan)

De gevolgen en te ondernemen acties van elke situatie apart worden opgelijst in de leidraad in bijlage. Deze leidraad is van toepassing op de gemeentefusies die zullen plaatsvinden na de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2024. Ingeval van een mogelijkheid tot latere fusies, zal deze leidraad herzien worden.

De eerste stap is dat de gemeenten die gaan fuseren een akkoord vinden over de zone waarvan ze deel zullen uitmaken.

1. In het eerste geval, m.n. fusie van gemeenten binnen dezelfde zone, is de fusiegemeente de rechtsopvolger van de 2 fuserende gemeenten en blijft dus in dezelfde zone.

Het koninklijk besluit van 2 februari 2009 tot vaststelling van de territoriale afbakening van de hulpverleningszones zal aangepast worden om de naam van de 2 fuserende gemeenten te vervangen door deze van de fusiegemeente. Deze wijziging heeft geen impact op de territoriale afbakening van de zones en kan dus in werking treden op hetzelfde moment als de inwerkingtreding van de fusiegemeente.

Het verdwijnen van 2 gemeenten en de oprichting van een nieuwe gemeente, heeft de volgende gevolgen voor de hulpverleningszone: de samenstelling van de raad moet aangepast worden, het college moet opnieuw samengesteld worden en een nieuwe voorzitter moet verkozen worden.

In het Vlaams gewest treedt een gemeentefusie in werking op 1 januari van het jaar volgend op de gemeenteraadsverkiezingen. Dit stelt geen problemen voor het opnieuw samenstellen van de zoneraad en het zonecollege en de verkiezing van de nieuwe voorzitter rekening houdend met de fusiegemeente.

In het Waals gewest treedt een gemeentefusie in werking op de eerste maandag van december volgend op de gemeenteraadsverkiezingen. Dat betekent dat er vanaf die datum geen rechtsgeldige beslissingen kunnen genomen worden door de zoneraad of het zonecollege totdat zij opnieuw samengesteld zijn rekening houdend met de fusiegemeente.

Mocht de fusiegemeente na haar oprichting van zone willen veranderen, kan zij daartoe de gewone procedure zoals bepaald in artikel 14, artikel 15, §§1, 2/2 en 3 en desgevallend artikel 15/7 van de wet van 15 mei 2007 volgen. De verandering van zone kan in elk geval pas plaatsvinden ten vroegste een jaar na de oprichting van de fusiegemeente, rekening houdend met de procedure en termijnen voorzien in de wet.

2. In het tweede geval, m.n. de fusie van gemeenten behorend tot een verschillende zone, is het van groot belang dat de gemeenten zo snel mogelijk beslissen tot welke zone zij willen behoren.

De fusie van gemeenten heeft immers een wijziging van de territoriale indeling van de zones tot gevolg. De procedure voorzien in de artikelen 14, 15, §§1, 2/2 et 3, en desgevallend in artikel 15/7 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid moet gevolgd worden zodat de wijziging in territoriale indeling van de zones op hetzelfde moment gebeurt als de gemeentefusie.

Een wijziging in de territoriale indeling van zones vindt plaats op de eerste dag van een kalenderjaar, m.n. op 1 januari (art. 14, vierde lid van de wet van 15 mei 2007).

In het Vlaams gewest treedt een gemeentefusie in werking op 1 januari. De 2 data, m.n. deze van de oprichting van de fusiegemeente en deze van de nieuwe territoriale indeling van de zones, vallen samen zodat de gemeentefusie geen lacune in de werking van de zone zou mogen veroorzaken.

In het Waals gewest treedt een gemeentefusie in werking op de eerste maandag van december volgend op de gemeenteraadsverkiezingen. Gezien de datum van oprichting van de fusiegemeente en de datum van wijziging van territoriale indeling van de zones niet samenvallen, zal er een impact zijn op de werking van de zone. Dat betekent dat er vanaf de datum van de gemeentefusie geen rechtsgeldige beslissingen kunnen genomen worden door de zoneraad of het zonecollege totdat zij, ten vroegste op 1 januari, opnieuw samengesteld zijn rekening houdend met de fusiegemeente en de nieuwe territoriale indeling van de betrokken zones.

Een wijziging in de territoriale indeling van de zones verloopt volgens de volgende procedure : de Gouverneur roept het provinciaal raadgevend comité samen op vraag van en mits overmaken van een gemotiveerde gemeenteraadsbeslissing van de betrokken gemeenten. Het comité geeft een advies over de indeling in zones. De Koning past het koninklijk besluit van 2 februari 2009 aan op basis van het gegeven advies. De datum van inwerkingtreding van de aanpassing van dit besluit is de datum waarop de nieuwe territoriale indeling in zones van kracht is, m.n. op 1 januari.

De wet voorziet dat het provinciaal raadgevend comité zijn advies aan de Koning moet overmaken tegen 31 maart van het jaar voorafgaand aan de nieuwe territoriale indeling van de zones. De gemeenten moeten dus rekening houden met deze termijn zodat de gemeentefusie en de wijziging van territoriale indeling van de zones zo dicht mogelijk in de tijd plaatsvinden. Zodoende kunnen de betrokken zones de impact van de nieuwe territoriale indeling op hun werking voorbereiden. Ze moeten rekening houden met de nieuwe territoriale indeling bij de opmaak van de begroting en de impact ervan op hun personeelsplan. Indien de nieuwe territoriale indeling de overdracht van een brandweerpost meebrengt, moet er al rekening gehouden worden met de verschillende gevolgen hiervan. Hiervoor wordt verwezen naar artikel 15/7 van de wet dat een aantal aspecten regelt indien de gemeente die van zone verandert een brandweerpost heeft. Het betreft de overdracht van operationeel personeel en van onroerende goederen, de overdracht van sommige roerende goederen en de toepassing van het retributiereglement.

3. In het derde geval, m.n. de fusie van zones, bepaalt artikel 15, §2/1 van de wet dat de betrokken zones een gezamenlijk voorstel tot fusie overmaken aan de Koning. Daarna moet het provinciaal raadgevend comité samenkomen. Dat comité geeft een advies over de indeling in zones. De Koning past het koninklijk besluit van 2 februari 2009 aan op basis van het gegeven advies. De datum van inwerkingtreding van de aanpassing van dit besluit is de datum waarop de nieuwe fusiezone opgericht wordt.

Om beide zones voldoende tijd te geven om de fusie voor te bereiden en met het oog op de aanpassing van het Koninklijk Besluit van 2 februari 2009, moet het provinciaal raadgevend comité zijn advies overmaken aan de Koning tegen 31 maart van het jaar voorafgaand aan de oprichting van, de nieuwe fusiezone.

De artikelen 15/1 t/m 15/6 van de wet regelen een aantal aspecten van deze fusie van zones, mn het instellen van een periode van lopende zaken, de overdracht van goederen, de overdracht van het personeel, het opmaken van de eindrekening, het mandaat van de zonecommandant en van de bijzondere rekenplichtige en de geldigheid van het retributiereglement.

Gemeenschappelijk voor de 3 verschillende fusiesituaties is dat de zoneraad en het zonecollege opnieuw moeten samengesteld worden en dat een nieuwe procedure tot aanduiding van de voorzitter moet gevoerd worden.

Gelieve ingeval van een fusie van gemeenten of van zones deze instructies in acht te nemen met het oog op de goede werking en continuïteit van de hulpverleningszones.

ACTIES EN TIJDSLIJN VOOR DE HULPVERLENINGSZONES

Fusie van gemeenten binnen dezelfde zone Met of zonder posten

	Acties en tijdslijn zone/gemeente
Territoriale indeling blijft dezelfde (KB 2.2.2009 aanpassen – nieuwe namen toevoegen)	Oprichting nieuwe fusiegemeente op: - 1 januari 2025 in het Vlaams gewest - 2 december 2024 in het Waals gewest
Federale dotatie blijft dezelfde	/
Categorie van zone blijft dezelfde	/
Mandaatfuncties (zonecommandant, bijzondere rekenplichtige) worden niet opengesteld, geen nieuwe aanstelling zonesecretaris	/
Nieuwe samenstelling raad en college + verkiezing nieuwe voorzitter	Best zo snel mogelijk na de installatie van de nieuwe gemeenteraden Uiterste datum (art 28, eerste lid wet 15.5.2007): eerste werkdag van de derde maand, volgend op de datum van het aantreden van de verkozen gemeenteraadsleden na een volledige vernieuwing, tenzij zij rechtsgeldig vroeger bijeengeroepen zijn of ten laatste de eerste dag van de derde maand volgend op de maand waarin de uitslag van hun verkiezing definitief is geworden.
Gemeentelijke dotatie wijzigt + begroting (sowieso jaarlijks)	Gemeentelijke dotatie moet gestemd worden in de gemeenteraad vóór 1.11.2024 (art 68, §2 wet 15.5.2007) Rekening houdend met de voorwaarden inzake lopende zaken (overleg tussen de fuserende gemeenten indien financiële impact) . Begroting van de zone moet ten laatste in oktober 2024 gestemd worden (art 89 wet 15.5.2007)
Gewogen stemrecht financiële zaken wijzigt	Van toepassing vanaf de inwerkingtreding van het KB van 2.2.2009 dat de nieuwe samenstelling van de zone bepaalt
Personeel, gebouwen en materieel blijft bij de zone	De afspraken gemaakt binnen de zone in het kader van artikel 217 van de wet van 15.5.2007 inzake de inbreng van roerende of onroerende goederen en de vermindering van de gemeentelijke dotatie blijven bestaan tav de nieuwe fusiegemeente, aangezien deze de rechtsopvolger is van de fuserende gemeenten.

Fusie van gemeenten behorend tot verschillende zones

Zonder post	
	Acties en tijdslijn zone/gemeente
Territoriale indeling zones wijzigt	<p>Politiek akkoord vereist: in welke zone komt de fusiegemeente? Zo snel mogelijk, ten laatste op 31.12.2023 om het advies van het provinciaal raadgevend comité binnen de wettelijke termijn te kunnen ontvangen Gemotiveerde principiële beslissing van de betrokken gemeenten</p> <p>Provinciaal raadgevend comité wordt op vraag van de betrokken gemeenten samengeroepen door de Gouverneur</p> <p>Het advies van het provinciaal raadgevend comité moet overgemaakt worden aan de Koning tegen 31.3 van het jaar voorafgaand de inwerkingtreding van de nieuwe territoriale indeling van de betrokken zones, met name op 31.3.2024</p> <p>Totstandkoming van de nieuwe indeling in zones gebeurt door het KB 2.2.2009 te wijzigen met inwerkingtreding op 1.1.2025.</p>
Federale basis- en bijkomende dotatie herberekenen	<p>Simulaties kunnen gemaakt worden door FOD BIZA volgens scenario van nieuwe indeling in zones.</p> <p>Zelfde werkwijze als voor alle zones: Voorlopige bedragen volgens de nieuwe indeling in zones worden gecommuniceerd halfweg 2024. Definitieve bedragen volgens de nieuwe indeling worden bekendgemaakt begin 2025 (na het stemmen van de federale begrotingswet in december 2024)</p>
Categorie van zone kan wijzigen (desgevallend KB 26.2.2014 aanpassen)	/
Mandaatfuncties (zonecommandant, bijzondere rekenplichtige) worden niet opengesteld, geen nieuwe aanstelling zonesecretaris	/
Nieuwe samenstelling raad en college + verkiezing nieuwe voorzitter	<p>Best zo snel mogelijk na de installatie van de nieuwe gemeenteraden en ten vroegste op 1 januari 2025</p> <p>In het Waals gewest treedt een gemeentefusie in werking op de eerste maandag van december volgend op de gemeenteraadsverkiezingen. Vanaf die datum kunnen geen rechtsgeldige beslissingen genomen worden door de zoneraad of het zonecollege van de betrokken zones totdat zij, ten vroegste op 1 januari, opnieuw samengesteld zijn</p>

	Uiterste datum (art 28, eerste lid wet 15.5.2007): eerste werkdag van de derde maand, volgend op de datum van het aantreden van de verkozen gemeenteraadsleden na een volledige vernieuwing, tenzij zij rechtsgeldig vroeger bijeengeroepen zijn of ten laatste de eerste dag van de derde maand volgend op de maand waarin de uitslag van hun verkiezing definitief is geworden.
Gemeentelijke dotatie wijzigt + begroting (sowieso jaarlijks)	Gemeentelijke dotatie moet gestemd worden in de gemeenteraad vóór 1.11.2024 (art 68, §2 wet 15.5.2007) Rekening houdend met de voorwaarden inzake lopende zaken (overleg tussen de 2 fusionerende gemeenten indien financiële impact) . Begroting van de zone moet ten laatste in oktober 2024 gestemd worden (art 89 wet 15.5.2007)
Gewogen stemrecht financiële zaken wijzigt	Van toepassing vanaf de inwerkingtreding van het KB van 2.2.2009 dat de nieuwe samenstelling van de zone bepaalt
Retributiereglement	Het bestaande retributiereglement van de ontvangende zone wordt toegepast op het volledige grondgebied van de zone
<u>Met 1 of meer posten</u>	
	Acties en tijdslijn zone/gemeente
	Toepassen van het schema “zonder post” + de stappen hieronder
Operationeel personeel	Overdracht van operationele personeelsleden die vermeld zijn op de lijst opgesteld door de zoneraad van de zone waaruit de gemeente vertrekt, in overleg met de ontvangende zone (art 15/7, §1 wet 15.5.2007) Zonale aanvullende statutaire bepalingen van de ontvangende zone zijn onmiddellijk van toepassing op het overgedragen operationeel personeel Keuze oud geldelijk statuut (art 207, §2 wet 15.5.2007) gaat niet verloren door deze overdracht De betrokken zones moeten zo snel mogelijk duidelijkheid bieden aan het personeel
Administratief personeel	Er is geen ambtshalve overdracht van administratief personeel voorzien door de wet.
Gebouwen en onroerende goederen	Onroerende goederen die eigendom zijn van de zone en die gelegen zijn op het grondgebied van de gemeente die vertrekt, worden overgedragen naar de ontvangende zone (art 15/7, §2 wet 15.5.2007)

	<p>Indien er geen akkoord is over de prijs, worden de schattingsregels van KB 23.8.2014 <i>houdende vaststelling van de inventaris- en schattingsregels van de roerende en onroerende goederen van de gemeenten aangewend voor de uitvoering van de opdrachten van de brandweerdiensten</i> toegepast.</p> <p>Behoud van de vermindering van de gemeentelijke dotatie voor de gemeente die deel gaat uitmaken van de ontvangende zone</p> <p>Onroerende goederen die eigendom zijn van de gemeente: ontvangende zone neemt de overeenkomsten inzake terbeschikkingstelling over van de andere zone</p>
Materieel en roerende goederen	<p>De zones maken afspraken over de overdracht van de roerende goederen met het oog op het uitvoeren van de interventies volgens het principe van de snelste adequate hulp.</p> <p>Bij gebrek aan akkoord wordt het materieel voor de betrokken post, bepaald in het operationeel organisatieschema zoals bedoeld in deel 3, punt 1.3 van de bijlage bij het KB 25.4.2014 <i>tot vaststelling van de minimale inhoud en de structuur van het operationeel organisatieschema van de hulpverleningszones</i>, overgedragen.</p> <p>De individuele uitrusting van het operationeel personeel dat overgedragen wordt, wordt van rechtswege overgedragen naar de ontvangende zone.</p> <p>Inventaris van de overgedragen goederen wordt opgesteld door de 2 zones in onderling overleg.</p> <p>Indien er geen akkoord is over de prijs, worden de schattingsregels van KB 23.8.2014 <i>houdende vaststelling van de inventaris- en schattingsregels van de roerende en onroerende goederen van de gemeenten aangewend voor de uitvoering van de opdrachten van de brandweerdiensten</i> toegepast.</p>